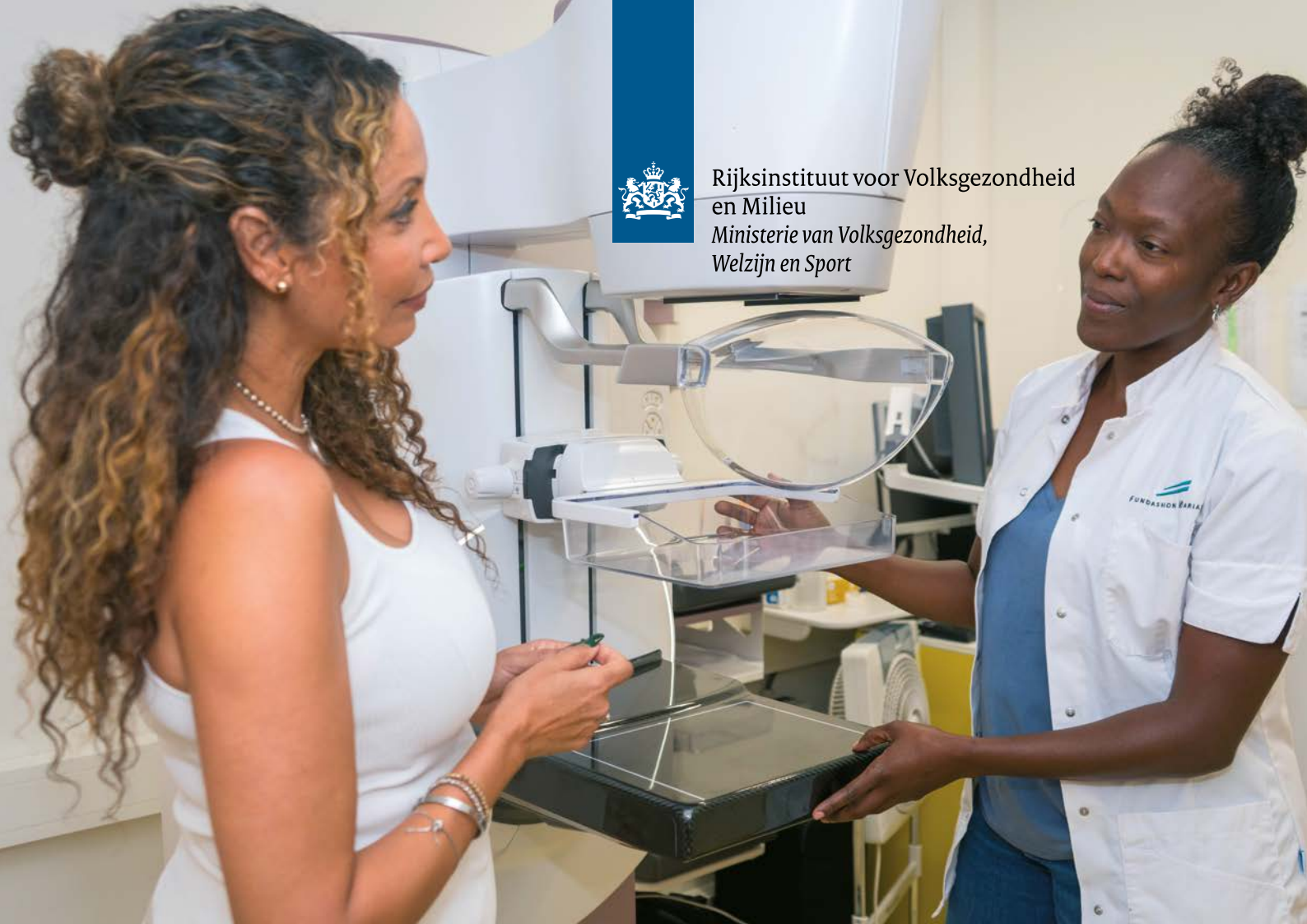

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Monitors bevolkingsonderzoeken Caribisch Nederland

Cijfers bevolkingsonderzoek borstkanker Bonaire 2022-2023

Dit is de tweede monitor over het bevolkingsonderzoek borstkanker (BVO BK) in Caribisch Nederland.

Belangrijkste bevindingen

- In het tweede jaar namen **362** vrouwen deel
(**360** deelnemers gaven toestemming voor het gebruik van hun diagnostische gegevens)
- Het verwijscijfer in het tweede jaar was **7,5%**
- Het detectiecijfer was **1,7%**
- De positief voorspellende waarde was **26,1%**

1 Inleiding

Het RIVM-Centrum voor Bevolkingsonderzoek (RIVM-CvB) kreeg in 2020 vanuit het ministerie van VWS de opdracht om de bevolkingsonderzoeken naar kanker in Caribisch Nederland op te zetten en uit te voeren.

Op 26 mei 2021 is het screeningsprogramma gestart. Daarbij is zo veel mogelijk gebruikgemaakt van kennis en ervaring uit het Europees Nederlandse (EU-NL) bevolkingsonderzoek. Toch was het door lokale omstandigheden soms nodig om het programma iets anders in te richten. Zo kon in de voorbereiding geen gebruikgemaakt worden van een basisregistratie personen.

In het tweede jaar van de screening is een aantal veranderingen ingezet. Een wijziging van het besluit Publieke Gezondheid maakte het mogelijk om gegevens uit de centrale persoonsregistratie van Bonaire (PIVA) te gebruiken voor het uitnodigen van deelnemers. Daarnaast waren deelnemers via verschillende kanalen op de hoogte van het bestaan van het BVO BK en meldden zij zich op basis van die informatie ook spontaan aan.

Vanaf september 2022 werd gebruik gemaakt van een speciaal voor Caribisch Nederland ontwikkelde software applicatie voor het registreren van de gegevens van de screening.

Deze monitor geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van het tweede jaar BVO BK op Bonaire (juli 2022 tot en met juni 2023). Voor de monitor van het eerste jaar zie: www.rivm.nl/bevolkingsonderzoek-caribisch-nederland/monitors.

2 Uitvoering van de screening en Dataverzameling

Figuur 1 geeft een overzicht van de uitvoering van het BVO BK op Bonaire. De inrichting van de keten is ongeveer hetzelfde als in EU-NL met een paar verschillen.

De belangrijkste zijn:

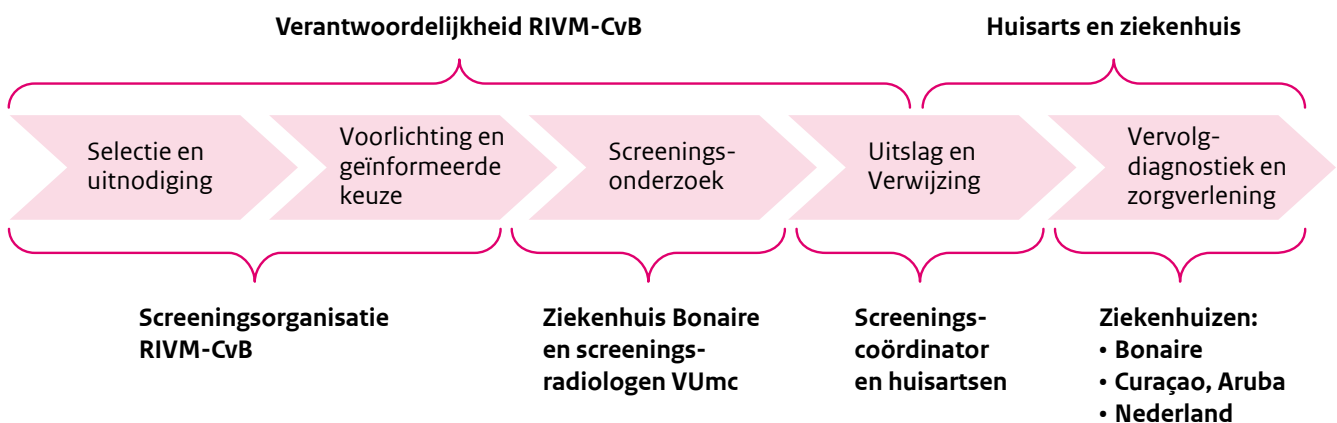
- Naast structurele uitnodigingen vanuit PIVA konden vrouwen zich ook zelf aanmelden bij de screeningsorganisatie voor deelname aan het BVO BK.
- Het BVO BK wordt uitgevoerd door een team ('de screeningsorganisatie') dat onderdeel is van RIVM-CvB en gevestigd is op Bonaire.
- Er wordt gewerkt met geïnformeerde toestemming. Deelnemers aan het BVO BK werden voorafgaand aan hun deelname geïnformeerd over het screeningproces en de voor- en nadelen van deelname. Zij tekenden bij deelname een informed consent formulier.
- Op Bonaire worden nog veel papieren formulieren gebruikt en gegevens handmatig ingevoerd.

De mammogrammen voor het BVO BK werden gemaakt in het Fundashon Mariadal ziekenhuis (Kralendijk, Bonaire) door medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundigen (MBB'ers). MBB'ers voldoen aan in EU-NL aangehouden opleidingseisen. Het Landelijk Expertisecentrum voor Bevolkingsonderzoek (LRCB) doet jaarlijks een evaluatie. Tijdens de evaluatie controleert het LRCB of de werkzaamheden van de MBB'ers aan de gestelde eisen voldoen. De uitkomst van deze evaluatie was in 2023 positief.

De beoordeling van mammogrammen werd uitgevoerd volgens in EU-NL gehanteerde normen door geregistreerde screeningsradiologen.

De radiologen rapporteerden screeninguitslagen aan de screeningsorganisatie op Bonaire. Zowel de positieve (BI-RADS 0, 4 en 5) als de negatieve (BI-RADS 1 en 2) uitslagen werden aan zowel de deelnemers als aan de huisarts teruggekoppeld. Bij positieve uitslagen zorgde de huisarts voor verdere verwijzing.

Figuur 1. Primair proces bevolkingsonderzoek borstkanker (BVO BK) op Bonaire

De screeningsorganisatie gebruikt geaggregeerde en/of geanonimiseerde informatie over de uitkomsten van vervolgdagnostiek en behandeling voor monitoring van het BVO BK als deelnemers op het informed consent formulier hebben aangegeven daarvoor toestemming te verlenen.

De gegevens van de screening worden vastgelegd in een software applicatie waarin de gegevens van de screening veilig worden bewaard. Voor deze monitor is gebruikgemaakt van deze applicatie.

3 Resultaten BVO BK

In deze monitor geven we de resultaten van juli 2022 tot en met juni 2023 weer.

3.1 Aantal uitgevoerde screeningonderzoeken, leeftijdsverdeling, aanmelding deelnemers

Van juli 2022 tot en met juni 2023 werden maandelijks van ongeveer 30 deelnemers mammogrammen gemaakt. In totaal gaat het om 362 deelnemers. Daarvan gaven er 2 geen toestemming voor het gebruik van hun diagnostische gegevens. Daarom zijn in deze monitor van 360 deelnemers gegevens gebruikt, als over diagnostische gegevens wordt gerapporteerd.

Tijdens de telefonische intake is aan deelnemers gevraagd hoe zij van het BVO BK gehoord hadden.

De meeste deelnemers hadden via de huisarts (33%) of een uitnodigingsbrief (43%) gehoord van het BVO BK (opgeteld 76%). Voorlichting via voorlichtingssessies, radio, tv en Facebook werd opgeteld door 10% opgegeven als bron. 12% van de respondenten had via een andere manier van het BVO BK gehoord.

Tabel 1. Leeftijdsverdeling deelnemers

Leeftijd	Aantal	Percentage
<50	2	0
50-54	93	26
55-59	74	20
60-64	81	22
65-69	73	20
70-74	33	9
>75	6	2
Totaal	362	100

De deelnemers zijn ongeveer gelijk verdeeld over de leeftijdsgroepen tussen de 50 en 70 jaar. In de groepen ouder dan 70 jaar is het aantal deelnemers lager (mogelijk omdat ook in de totale bevolking het aandeel vrouwen ouder dan 65 afneemt).

Van de deelnemers gaf 49% als voorkeurstal Papiaments op. Voor Nederlands, Spaans en Engels was dat 28%, 15% en 9%.

3.2 Informatie ingewonnen bij anamnese

Voorafgaand aan het maken van de mammogrammen werd een anamnese-formulier ingevuld. Dit is een onderdeel van de mammografieprocedure, vergelijkbaar met de procedure in EU-NL.

De antwoorden op de vragen van het formulier (bijvoorbeeld over datum laatste mammogram, operaties, littekens, protheses) zijn van belang voor het beoordelen van het mammogram. De formulieren werden meegestuurd met de mammogrammen en waren beschikbaar voor de screeningsradiologen tijdens de beoordeling.

Van de deelnemers gaf 50% aan in 2019, 2020, 2021 of 2022 een mammogram te hebben laten maken (tabel 2). Nog eens 15% gaf aan tot meer dan 10 jaar geleden een mammogram te hebben laten maken. Deze mammogrammen werden op 1 na gemaakt op Bonaire (ziekenhuis Fundashon Mariadal).

Bij meer dan 50% van de deelnemers werden ook eerder gemaakte screeningsmammogrammen meegestuurd en mee beoordeeld. 20% van de deelnemers meldde een operatie aan de borsten te hebben ondergaan. Die operaties betroffen vooral: verwijdering cysten/fibroadenomen of tumoren en cosmetische operaties.

3.3 Resultaten BVO BK

De uitslag is van alle screeningsonderzoeken geregistreerd. Van de 362 deelnemers waarvan een screeningresultaat bekend is, kregen er 335 (92,5%) een negatieve screening-uitslag (BI-RADS 1,2) (Tabel 3). Voor 14 (3,9%) deelnemers werd een BI-RADS 0 doorgegeven, 13 (3,4%) deelnemers kregen een BI-RADS 4 en 1 deelnemer (0,3%) een BI-RADS 5.

Het verwijscijfer ligt hoger dan de verwijscijfers voor de 1^e screening en vervolgscreening van het EU-NL programma (bron: [Monitor bevolkingsonderzoek borstkanker – EUR/RIVM 2022](#)). Voor uitgebreide duiding van deze verwijscijfers is verder onderzoek nodig.

Tabel 2. Jaar laatste mammogram

Laatste mammogram	Aantal	Percentage
2022	4	1
2021	37	10
2020	76	21
2019	66	18
2018-2016	74	20
Voor 2016	62	17
onbekend of niet ingevuld	43	12
Totaal	362	100

Tabel 3. Positieve screeninguitslagen (BI-RADS 0, 4 en 5) BVO BK

	Aantal	Percentage verwezen	Verwijscijfer monitor NL 2022 1 ^e screening	Verwijscijfer monitor NL 2022 vervolgscreening
Totaal ontvangen uitslagen BI-RADS	362			
Verwijscijfer	27	7,5	5,4	2,4
Verwezen met BI-RADS 5	1	0,3	0,2	0,2
Verwezen met BI-RADS 4	12	3,4	2,0	1,1
Verwezen met BI-RADS 0	14	3,9	3,3	1,2

Tabel 4. Diagnoses bij de verwijzingen (BI-RADS 0, 4 en 5 screeninguitslagen)

Screeningsuitslag		Diagnose		
		Borstkanker	Geen borstkanker	Diagnose niet bekend
BI-RADS 0	14	1	11	2
BI-RADS 4	12	4	6	2
BI-RADS 5	1	1	0	0

In tabel 4 staat een overzicht van de diagnoses na een BI-RADS 0, 4 en 5 screeningsuitslag.

4 diagnoses waren (nog) niet bekend. Op basis van de beschikbare gegevens is het detectiecijfer 1,7% en de positief voorspellende waarde 26,1%. Het gaat hierbij wel om heel kleine aantallen en voor een betrouwbaardere schatting van deze parameters zijn meer gegevens nodig.

4 Slotopmerkingen

Dit is de tweede Monitor bevolkingsonderzoek borstkanker Bonaire. De hoeveelheid gegevens is nog te laag om trends aan te geven. Het aantal deelnemers in 2022-2023 was lager dan in 2021-2022 (toen waren er 945 deelnemers). De organisatie van het screeningsprogramma is in deze pilotfase verder ontwikkeld. Het team is uitgebreid, de software applicatie helpt bij het opleveren van de gegevens en inmiddels heeft een aantal vrouwen de mogelijkheid gehad om voor een tweede keer mee te doen aan de screening.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

juli 2024

De zorg voor morgen
begint vandaag

Het bevolkingsonderzoek naar borstkanker in
Caribisch Nederland wordt uitgevoerd door:

